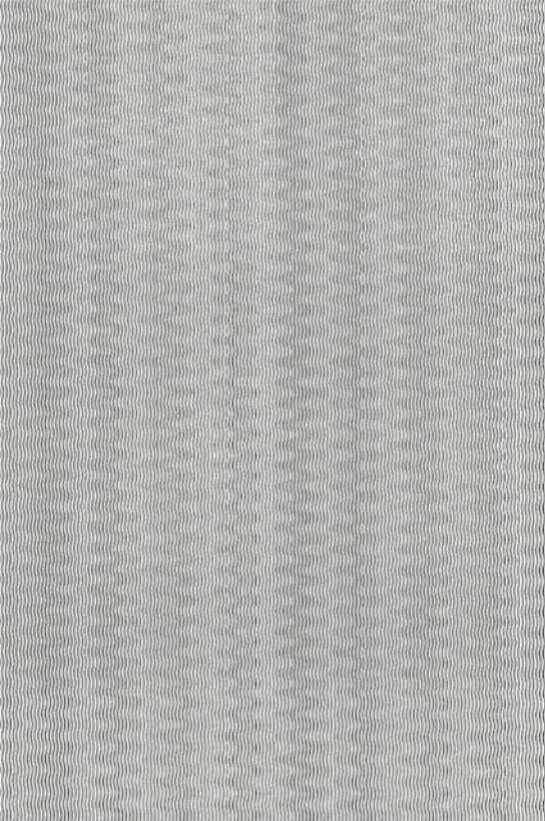

ICARUS WITH BUTTERFLY WINGS
&
OTHER POEMS

Vasyl Holoborodko

Translated by MYROSLA STEFANIUK

**ICARUS
WITH BUTTERFLY WINGS
&
OTHER POEMS**

Vasyl Holoborodko

Translated by MYROSIA STEFANIUK

TORONTO
Exile Editions
1991

11

Copyright © Vasyl Holoborodko 1991

Copyright © Exile Editions Ltd., 1991

Cover copyright © Lada

Translation © Myrosia Stefaniuk 1991

This Edition is published by Exile Editions Ltd.,
20 Dale Avenue, Toronto, Ontario, Canada M4W 1K4

Sales Distribution
General Publishing Co. Ltd.
30 Lesmill Road, Don Mills, Ontario M3B 2T6

Designed by LOU LUKIANI

Cover: guache by LADA

ISBN 1 5509-600-16

**ІКАР НА МЕТЕЛЕКОВИХ КРИЛАХ
І ІНШІ ПОЕЗІЇ**

ЗМІСТ

1. Катерина / 2
2. З дитинства: дощ / 12
3. Без назви / 14
4. Живі і мертві / 16
5. Біла квітка / 20
6. Біле Різдво / 22
7. Без назви / 24
8. Без назви / 26
9. Болісний спогад / 28
10. Напрямок болю / 30
11. Без назви / 32
12. Дівоче ім'я / 34
13. Без назви / 36
14. Шукачі могил / 38
15. Без назви / 40
16. З птахом / 42
17. Квітка братки / 46
18. Три жінки любили мене / 48
19. Без назви / 52
20. Блакитна дівчина / 54
21. Суничний кущик / 56
22. Без одного складу / 58
23. Без назви / 60
24. Без назви / 62
25. Без назви / 64
26. Сонце / 66
27. Без назви / 68
28. Тиха розмова / 70
29. Без назви / 72
30. Соловейкове тьохкання / 74
31. Без назви / 76
32. Без назви / 78

CONTENTS

1. Katerina / 3
2. From Childhood: Rain / 13
3. Untitled / 15
4. The Living And The Dead / 17
5. White Flower / 21
6. White Christmas / 23
7. Untitled / 25
8. Untitled / 27
9. Painful Memory / 29
10. Pain's Direction / 31
11. Untitled / 33
12. A Girl's Name / 35
13. Untitled / 37
14. Grave Seekers / 39
15. Untitled / 41
16. With A Bird / 43
17. The Sibling Flower / 47
18. Three Women Loved Me / 49
19. Untitled / 53
20. Sky-Blue Girl / 55
21. Wild Strawberry Bush / 57
22. One Syllable Missing / 59
23. Untitled / 61
24. Untitled / 63
25. Untitled / 65
26. The Sun / 67
27. Untitled / 69
28. A Quiet Talk / 71
29. Untitled / 73
30. The Nightingale's Song / 75
31. Untitled / 77
32. Untitled / 79

-
33. Без назви / 80
 34. Тривожис / 82
 35. Без назви / 84
 36. Без назви / 86
 37. Без назви / 88
 38. Готуємося до свята / 90
 39. Пам'ять / 92
 40. Голова / 94
 41. Пісенька вночі / 96

Автобіографічна примітка / 98

-
33. **Untitled / 80**
 34. **Alarming / 83**
 35. **Untitled / 85**
 36. **Untitled / 87**
 37. **Untitled / 89**
 38. **We Are Preparing For A Holiday / 91**
 39. **Remembrance / 93**
 40. **The Head / 95**
 41. **Night Song / 97**

Autobiographical Note / 99

**ICARUS
WITH BUTTERFLY WINGS
&
OTHER POEMS**

1. КАТЕРИНА

Поміж стільців, розкиданих на площі,
поміж яблук, розсипаних на снігу,
поміж порожніх автобусів на вулицях
іде Катерина
і ніяк не вибереться з цього лабіринту.
На плечах чорні птахи,
чорні птахи журби.

чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами

Спочатку ти, Катерино, була моєю сестрою,
яка часто приносила мені, малому, цукерки
і подарувала книжку з барвистими малюнками,
і вперше відвела за руку до школи.

Ти була завжди радісною,
але одного разу я побачив
на твоїх плечах чорних птахів,
чорних птахів журби.

Ті чорні птахи призвели тебе до вчинку,
який мені й досі незрозумілий:

ти стояла під яблунею, а потім пішла,
але голова лишилася,
як одне-одвісіньке яблуко
на потихлому осінньому дереві.

З тих пір яблуко висить
і коли зацвітає яблуня,
і коли з'являються зеленці,
і коли збирають яблука,
і коли випадає на голі гілки сніг.

1. KATERINA (*fugue*)

Among stools scattered in the yard
Among apples scattered over the snow
Among empty buses on the street
Katerina walks, trapped in this labyrinth.
On her shoulders – black birds
Black birds of grief

black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.

First you were my sister, Katerina,
who often used to bring me candies
and gave me a book with pictures when I was small
and took me to school for the first time.
You were always laughing
but once I saw
black birds on your shoulders
black birds of grief,
which drove you to an act I still find incomprehensible:
You were standing under an apple tree
and when you went away
your head remained
like a single lovely apple
on a burned-out autumn tree.
Ever since it has hung there, when
the appletree blossoms and when
the first green apples appear and when
the apples are harvested and when
the leaves fall from the appletree and when
snow covers the naked branches.

чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами

Потім я побачив тебе, Катерино,
як йшла ти з дитиною на руках,
переступаючи ріки, потужні не каменем білим,
а солдатським тілом,
переходячи поля, засіяні не зерном пшеничним,
а потом солоним,
йдучи через садки, в яких росли не вишні,
а матері з закопаними в землі руками...
Куди ти йшла?
Ти й сама того не знала!
Ти просто йшла над селами, містами,
над головами і віками,
над вбивствами і народженнями,
над зрадами і героями,
над очима і відчаєм.
А на плечах сиділи чорні птахи,
чорні птахи журби

чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами

Навіщо я, Катерино? – тебе питав,
вмиваючи руки в чорноземі навесні,
слухаючи, як співають жайворонками зорі,
тріпочучи своїми гострими крильцями.
Навіщо я, Катерино? – тебе питав,
коли падала грудка глини на віко
труни товариша, який загинув у шахті.
Навіщо я, Катерино? тебе питав,

Black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.

then I saw you, Katerina,
walking with a baby in your arms
crossing streams paved not with white stones
but with soldiers' bodies
passing through fields sown not with wheat
but with salty sweat
through orchards in which no cherry trees were greening
but mothers with their hands buried in earth.
Where were you going?
You didn't know.
You walked straight over villages and cities
over heads and ages
over killings and births
over Judases and heroes
over eyes and desperation.
And on your shoulders sat black birds
black birds of grief

black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.

What am I for? I asked you, Katerina,
washing my hands in the black soil in spring
listening as stars were singing like skylarks
fluttering their sharp wings.
What am I for? I asked you, Katerina,
when a lump of dirt fell
on the coffin of my friend who died in the mines.
What am I for? I asked you, Katerina,

коли плакала мати над мисками,
насіпаючи в них нужду.
Навіщо я, Катерино? – тебе питав,
коли низькс небо опускало крила в траву.
чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами

Розчинилися скляні двері дня,
і ти знову прийшла до мене, Катерино,
синьою дівчиною,
скляним проліском з березневого осоння.
Я ходив із тобою у скляні від птахів гаї,
я слухав твоє волосся, що гуло джмелями,
я цілував твої відверті, як краєчки чашки, губи.
Тоді я узнав твою молодість, Катерино.
Тоді твоє, Катерино, обличчя вросло в моє,
як виростає яблуко у долоню,
щоб навіки нам, Катерино, бути одним обличчям.
Ти завжди була радісною,
як скляний пролісок з березневого осоння,
але на твоїх плечах
сиділи чорні птахи,
чорні птахи журби.

чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами

Катерино, ти стала моєю нареченою.
Ми сиділи на покуті поруч у світлій світлиці.
На наше весілля зібралася повна хата людей.
То були наші родичі, односельці.
Обличчя їхні мінялися з одного на інше.

when mother cried over the dishes
filling them with poverty.
What am I for? I asked you, Katerina,
when the low sky lowered its wings into the grass
black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.

The glass door of the day opened
and you came to me again, Katerina,
as a little girl
as a glass snowdrop that fell from the March sun.
I went with you into glass groves
and listened to your hair humming like bees,
I kissed your lips open like the rim of a cup.
Then I discovered your youth, Katerina,
then your face grew into mine
as an apple grows into a palm
so that we could be one face forever.
You were always laughing
like a glass snowdrop that fell from the March sun
but on your shoulders
sat black birds
black birds of grief.

Black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.

Katerina, you became my betrothed
we sat at the head of the table in a bright room.
Crowds of people came to our wedding
our neighbors, our countrymen
their faces kept changing:

Знайомий сусіда ставав незнайомим чоловіком.
У незнайомих обличчя' я візнавав риси своїх знайомих.
Їтоли угиналися від меду-вина.
А посередині столу котилася хлібина,
яка невідомо чому стала видовжуватися в домовину
з паперовими квітами,
а в домовині я побачив тебе, Катерино,
мою наречену, схожою на мою сестру.
За столом весело плакали люди.
Я голосно скрикнув
нікого не стало в світлиці,
тільки ти поруч,
а на плечах у тебе чорні птахи,
чорні птахи журби.

чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами

Катерино, колись я знайшов тебе
проліском скляним з березневого осоння,
тепер, коли ти від мене пішла
після нашого невідбутого весілля,
я не знаю, якою і де тебе шукати.
Але завжди я тебе пізнаю у журбі.
Ти приходиш до мене
з чорними птахами на плечах,
з чорними птахами журби.

чорні птахи звили свої гнізда в моїх очах
чорні птахи щебечуть в моїх очах
чорні птахи застують світ своїми крилами
Катерино, ти приходиш, щоб будити мене діяти
своїми високими дзвонами.

the familiar neighbor into an unknown stranger.
In the strange faces I saw friends' faces
Table sagged under drinks
and in the middle rolled a loaf of bread
which suddenly began to lengthen into a coffin
with paper flowers
and in that coffin I saw you, Katerina,
my betrothed who looked like my sister.
At the table people wept with joy
I shouted in terror
and nothing was left in the room
only you next to me
and on your shoulders black birds
black birds of grief

black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.

Katerina, I found you once
a glass snowdrop from the March sun,
now, after you left me
at our wedding that never was,
I don't know where or how to search for you.
But I will know you in grief.
You come to me
with black birds on your shoulders
with black birds of grief.

black birds nest in my eyes
black birds sing in my eyes
black birds hide the world with their wings.
Katerina, you come to wake me to act
with your tall bells,

Катерино, ти приходиш, щоб розкривати
мої кров'яні судини в обмілілі ріки.
Катерино, ти приходиш кликати мене іти
на маленьке кружальце сонця у високості.
Катерино, чорна журбо!..

Забілють сніги,
і в снігу,
в трав'яному гнізді
виведеться пташеня.
Невже чорного птаха,
чорного птаха журби,
який вічно сидить на твоїх плечах,
Катерино?

Katerina, you come to open
my blood vessels into shallow rivers.
Katerina, you call me to step
upon a small disk of sun in the sky.
Katerina, black grief?

The snow will whiten
and in the snow,
in a nest of grass
a fledgling will hatch.
Could it be from the black bird
black bird of grief
which sits forever on your black shoulders,
Katerina?

2. З ДИТИНСТВА: ДОЩ

Я ушлетений весь до нитки
у зелене волосся дощу,
ушлетена дорога, що веде до батьківської хати,
ушлетена хата, що видніється на горі, як зелений птах,
ушлетене дерево, що, притихле, стоїть над дорогою,
ушлетена річка, наче блакитна стрічка в дівочу косу,
ушлетена череда корів, що спочивають на тирлі.

А хмара плете і плете
зелене волосся дощу,
холодне волосся дощу.

Але усім тепло,
усі знають – дощ престане,
і хто напасеться,
хто набігається,
хто нахитається,
хто насидиться на горі,
хто належиться,
а хто прийде до дому
у хату, наповнену теплом, як гніздо.

2. FROM CHILDHOOD: RAIN

I am twined entirely
in green tresses of rain
twined is the road that leads to my father's house
twined is the house that shimmers on the hill, like a green bird
twined is the tree, grown silent by the road
twined is the stream, like a blue ribbon in a girl's braid
twined is the herd of cows resting by the trough.

A cloud weaves and weaves
green tresses of rain
cold tresses of rain.

But everyone is warm
they know – the rain will stop
and some will graze to their heart's content
some will scamper
some will sway with a content heart
some will sit on the hilltop
some will loaf
and some will come home
to the warm house, a nest.

3.

менший брат тікає з полону чужої тиші

розбиває яєчка птахів неспокою що в'ють
гнізда у далеких садках

тримає у руці блакитного і зеленого олівця
червоного заструганого залишає стікати
кров'ю у коробці

копита коня дзвінко лунають серединою
стілки скляного дзбанку

де діти де діти що сміються над
замурзаними щоками м'ячів
щоб розбити цей день припнутий до схилу

скачи коню пиши першого рядка
що його прочитає коріння

3.

the younger brother breaks loose from someone else's silence

he smashes bird eggs of restlessness that plait
nests in far orchards

he holds a blue-green pencil in his hand
lets the sharpened red one drip
blood into a cup

horse hooves echo in
the glass walls of a jar

where are the children, children who laugh at
the cheeks of balls streaked
so this day hitched to the hillside can be broken

prance, my horse, write that first line
to be read by taproot

4. ЖИВІ І МЕРТВІ

І встануть мертві

– з розритих бульдозерами козяцьких могил

і оживуть,

і засоромляться своєї жовтої кості,

і вдягнуться в китаєвий одяг,

і прикриють біле чоло червоним шликом,

і спитають у живих – у нас:

за віщо погибати,

в чистому полі голови козяцькі покладати?

І не знатимуть живі – ми що відповісти.

За слово?

Чи ж не ми самі боїмося його уголос вимовляти,

аби не наражати на зайве приниження

залишки нашої людської гідності!

За пісню?

Чи ж не ми самі перемикаємо телевізійний канал,

коли чуємо українську пісню,

бо в ній співається про інший світ,

у якому не хочемо жити!

За хату?

Чи ж не ми самі намагаємося якнайшвидше покинути хату,

як місце лише нічних побачень із нею --

цим застарілим спальним мішком!

За батьків?

Чи ж не ми самі пам'ятаємо дорогу до батьків

лише як килимок, вистелений папірцями карбованців

від проданої корови, недовговічний – налипає до коліс

власного автомобіля, а ґрунтовою дорогою

забуваємо відвідувати батьків через куряву!

4. THE LIVING AND THE DEAD

The dead will rise
– out of bulldozed kozak graves –
and come to life
and be ashamed of yellowing bones
and will put on silken shrouds
and veil ashen faces with scarlet cloths
and will ask us, the living:
why are we dying,
yielding kozak heads to open fields?

And we, living – will have no answer.

For language?
Aren't we afraid to speak our minds,
lest we expose what's left of human dignity
to more humiliation?

For songs?
Don't we switch channels
when we hear Ukrainian songs
because they sing a different world
where we don't want to live?

For home?
Don't we try leaving home as quickly as we can,
it's just a place to spend the night
in an old sleeping sack.

For parents?
Don't we look down our parents' road,
a mere carpet covered with paper rubles
from the sale of a cow, short-lived –
it sticks to our car tires,
and we forget to visit parents because of dust on the dirt road?

За дітей?

Чи ж не ми самі творимо потерчат із дітей,
скидаючи їх, або просто з пологового будинку чи не ми
переправляємо їх русалками у багатоповерхові озера!
І віддадуть мертві живим – нам – свій китаєвий одяг.

For children?

Don't we make poterchata¹ of our children,
and abort them or transfer them – like mermaids –
from birthing beds to watersilk lakes!
And the dead will give us, the living – their silken shrouds.

¹ poterchata - in folklore, children who died unbaptized

5. БІЛА КВІТКА

Ось тут ніч, а там за стіною видно як удень: трава зелена, пташки літають. Через межу дня і ночі має пройти Той, кого я давно чекаю. Думаю: в темноті не побачу, та й Той певно пройде у світлі. Кладу камінь на камінь і стаю на них, щоб виглянути на той бік стіни. Глянув, а там за стіною у світлі дня коло одної дороги юрба людська – всі в білих сорочках і гомонять тихенько, мабуть і вони чекають Того. Довго стою там на камінні, а Того все не видно. Бачу, що натовп починає розходитися – не дочекався. Я теж злажу з каміння, вдивляюся в темноту ночі і бачу що Той, кого я давно чекаю, минає мене в темноті за моєю спиною, а я даремно виглядав на дорозі. Тільки й побачив я в Нього у руці велику білу квітку.

5. WHITE FLOWER

Here it's night while there beyond the wall it's bright as day green grass birds soaring through this seam between day and night He whom I've long awaited is supposed to pass I think I won't see in the dark and He will probably come in light I pile stone upon stone and climb on top to peer over the wall I look and there in the light of day huge throngs of people stand beside a road wearing white robes murmuring softly maybe waiting for Him too and I stay perched on those stones for a long time but He doesn't appear I see the crowds are leaving they have lost patience I too climb down the stone pile stare into the deep of night and see Him whom I have long awaited passing behind me in the dark I had looked down the road in vain in His hand I only catch a glimpse of a huge white flower.

6. БІЛЕ РІЗДВО

угорі німіють вогні дихання
невтримні сльози попіл синім огортають
і надовго сум розкошує на долонях болю
одзвучали давні обрії утрачених тиш
місяць імлу скоує в єдиний день
наших прощальних посівів
вино прикрашає ув'язнені плечі
зеленими паростками ігор
утомлені вітрами далеских полів
виходять у Біле Різдво

6. WHITE CHRISTMAS

overhanging inhaled fires fall silent
streaming tears clothe ashes in blue
distended sadness pierces palms of pain
absent horizons of lost silences resound
the moon chisels frost into the sole day
of our seeded farewells
wine graces prisoned shoulders
with the green sprigs of play
sapped by the winds of far fields
they enter White Christmas

7.

для С. Т.

тихіше промови промовляйте
тихіше казань кажіте

хочу почути як плаче
сопілка шістьма очима

тихіше сопілко плач
тихіше щоб аж не чути було

не злякай сьогодні чорних птахів
що сіли на жіночі голови

тихіше птахи крилами шелестіть
тихіше не сполохайте жіночого плачу

хай шепчуть сльози по щоках
останнє що я хочу почути

7.

for S.T.

softly, soften your speech
say your sermons softly

I want to hear the six eyes
of the flute crying

cry softly, my flute
so softly you can't be heard

don't scare the blackbirds
settled on women's heads

rustle your wings softly, birds,
softly, don't frighten womanly tears

let the tears on cheeks whisper
what I want to hear last .

Дівчата сказали: ми дощ
поскидали всю одіж із себе
і розвісили на гілля
щоб дєрєва одяглися

Побрались за руки
і танцюють на стежині
коли прислухатися
то чуєш лопотіння їхніх ніг

8.

Little girls said: we're rain
threw off their clothes
hung them on branches
so trees could dress up

Hand-in-hand
they dance down the path
and listening carefully
you'll hear their feet patter.

9. БОЛІСНИЙ СПОГАД

Біла пір'їна птаха
ім'я якого забули люди
довго зеленіє на білій стіні очей

з широко розкритими очима
тиша висіває квіти
із дзеркальцями пелюсток
куди боляче зазирати дівчатам.

9. PAINFUL MEMORY

White feather of a bird
whose name people forgot
lingers green on the white wall of eyes

with wide-open eyes
silence sifts flowers
with mirror-petals
young girls glance into them with pain

10. НАПРЯМОК БОЛЮ

Щоб мені боліло, я відчинятиму правдиві двері,
а зайду зовсім не туди, куди йшов.
І тоді з'явиться біль, і я не знатиму,
куди сховати ту блискучу монету,
щоб і сам не бачив:
зашити в пухову перину,
кинути в копицю сіна
чи покласти на дорозі, щоб сороки вкрали?
Виміняю мою блискучу монету на коника,
зачну свистіти, може, подумаю, що мені не болять,
бо на глиняному конику хіба далеко поскачеш!

10. PAIN'S DIRECTION

To feel pain – I'll open real doors
but end up in a totally different place than I was heading.
Then pain will appear and I won't know
where to hide that shiny coin,
even from myself:
sew it into a featherbed,
or throw it in a haystack,
or put it on a road for thieving magpies
I'll trade my shiny coin for a horse-shaped whistle,
and blow it, thinking maybe I don't hurt
because after all you can't canter very far on a clay horse!

11.

- Ти хто?

- Я той, хто ходить далеко-предалеко.

Весною виходжу і повертаюся в серпні,
обвитий стрічками яблук.

- Ти хто?

- Я той, хто все плутає.

Можу випускати листя, а потім помилюся
і випущу листок, що літає.

- Ти хто?

- А ще я вмю з гілок тишу плести

і складаю у той кошик рожеві пелюстки,
а потім розсипаю одній дівчинці,

що вміє пальчиком малювати на піску зорі.

11.

- Who are you?

- I am the eternal wanderer.

I leave in springtime, return in August
twined in apple-garlands

-Who are you?

- I am the muddler

Birthing leaves and, by mistake,
loosing a leaf that flies.

- Who are you?

- I also weave silence from branches
and gather rose petals in that basket
scattering them later for the little girl
who draws with her fingertip stars in sand.

12. ДІВОЧЕ ІМ'Я

Казала мені угадати ім'я,
а я ніяк не міг угадати.
Вперше я кликав тебе водою,
казав:

– Іти за тобою,
неначе за водою річковою, – не повернутися. –
Ти казала, що ти не вода.

Казав:

– Трава. – Сміялася, а я пояснював:
ти, як остання травинка на галявині,
світиш мені зеленим ліхтариком,
щоб тебе завжди знаходив.
Признайся, може, тебе пташкою звати,
бо коли цілую, то руки – начеб ловили
пташку, що літає у тебе над головою!
Ніколи мені не вгадати твоє ім'я
як не вгадати нічого про тебе,
бо я знаю тільки про воду,
про траву
і про пташку.

12. A GIRL'S NAME

You told me to guess your name,
but I simply couldn't.

First, I called you water,
saying:

– Following you
is like following a river – of no return. –
You said you weren't water.

I said:

– Grass, then. – You laughed, so I explained:
You're like the last blade in a grass clearing
glowing lantern green
always drawing me toward you
Maybe I should call you bird
for kissing you is like trying to catch
a bird in flight!

I'll never guess your name
nor anything else about you,
because I know only about water,
about grass
and a bird.

ти починалася снігом
що сідав на плечі
тихіше за поцілунок

ти починалася від моїх губ
на яких сиділо умовлення
тендітніше за сніжинку

ти починалася казкою про пташку
у якої була хатка в кущах
а тепер не має де сховатися

ти починалася сьогодні
і всупереч двом годинникам
обіцяла не кінчатися

13.

You began as snow
settled on shoulders
softer than kisses

you began on my lips
as a promise
more fragile than snowflake

you began as a story about a bird
at home in a bush
who now has no place to hide

you began today
and despite two clocks
you promised no ending

14. ШУКАЧІ МОГИЛ

Ігореві Калинцю

Вдивляємося одне одному в очі,
вигукуємо найважливіші, ніби щось загрожує нашому
існуванню цієї миті, слова крізь товпу повітря,
спресованого у важку океанську воду,
але замість слів чуємо обоєпільне мовчання:
– де наш голос?

Стоїмо перед віконцями у тюремних брамах
у нескінченних чергах, випрохуючи побачення
та щоб передати передачу, але нам повідомляють,
що тих, кого ми розшукуємо, тут немає:
– де наші поети?

Ходимо по кладовищах усього світу,
прикладаємо вухо до мовчазних безіменних
могил у лісах, у тайзі, у тундрі,
прислухаємося до братських могил умерлих
голодного тридцять третього року
(чи не почуємо звучання сопілки, дудочки, денцівки,
фляоря, джоломії, що були позакопувані
разом із загиблими),
опускаємося водолазами на дно моря до могили
потопленої баржі із засудженими,
з жахом наближаємося до прикиданої зсмлею
ями, виповненої вапном:
– де могили наших поетів?

(Палімо свічу
перед пустелею світу
у вишисвому цвіту)

14. GRAVE SEEKERS

For Ihor Kalynets

We stare into each other's eyes,
as if our existence were threatened at this moment,
we call out crucial words, through the thick air
pressed into heavy ocean water,
instead of words we hear mutual silence:
- where is our voice? -

We stand in front of peepholes at prison gates
in endless lines, pleading for a visit,
a chance to bring a parcel - but are told
that those we're looking for are not here:
- where are our poets? -

We roam the world's cemeteries
pressing our ears to silent nameless
graves in forests, taigas, tundras
and listen at the barrows of our brothers
ravaged in thirty-three by famine¹
(perhaps we'll hear the sound of flutes, reed pipes,
floyarkas and sopilkas² buried
together with the dead)
like divers we descend to the grave on the ocean floor,
the sunken barge with the condemned,³
with horror, we approach the lime-filled hole
barely covered with dirt:
- where are the graves of our poets? -

(We light a candle
before the world's wasteland
covered with cherry blossoms)

¹ artificial famine of 1933 enforced by Stalin, as a result of which 10 million perished

² reed pipe folk instruments

³ entire barge of sentenced poets, deliberately sunken during the purges of the 1930s

15.

А тоді я розкажу тобі на вухо
метеликові крила
прошепчу оксамит із моху
скажу мед тобі на вухо
і ти узнаєш
який я ніжний і лагідний

15.

Then I will murmur in your ear
butterfly wings
and whisper moss velvet
and intone honey
and you will know
how tender I am and how gentle

16. З ПТАХОМ

Пізними осінніми вечорами
у нетопленій хаті
довго влягаєшся у ліжку – не можеш заснути
від переповнення порожнечсю вражень минулого дня,
придивляєшся до темряви,
прислухаєшся до тиші,
до несподіваного сусіда – птаха, що теж не може
заснути, чути, як під стріхою у кублі
довго товчеться:
пир'я укладає різними комбінаціями,
але як не вкляде – холод дошкуляє,
заснути не дає.
Чом би зараз не встати – все одно ж не заснеш –
та не зготувати яєчні на електроплиті,
та не покликати сусіда, якому теж не спиться.
«Друже пташе, ти не знаєш,
у якій руці тримати виделку!
(Виделку – усі чотири різки –
устроїв у дзьоба,
ніби зібрався їсти не яєчною,
а виделки).
Як же ти їстимеш яєчною?
А якби ти захотів випити,
та в мене було б вино,
та ти взяв би склянку у дзьоба,
та я налив би тобі вина,
то ти вилив би собі на спину!
А тобі й так холодно:
в кублі не нагрівся,
у хаті не топлено,
та ще й облився б вином!

16. WITH A BIRD

On late autumn nights
in an unheated house
you lie restless in bed – unable to sleep
flooded with the day's images of emptiness.
you stare down darkness
and listen to the silence
and to an unexpected neighbour – a bird, who can't
sleep either – hear him
making racket under the roofbeams in his roost:
arranging and rearranging feathers
to no avail – the biting cold
won't let him sleep.
Why not get up – you can't sleep anyway –
and fry an omelet on the hot plate
and then invite the neighbor, who can't sleep either.
"Friend bird, you don't know
how to hold a fork!
(He took all four prongs
in his beak,
as if he wanted to eat forks
not eggs).
How will you eat the eggs?
And if I offered wine
when you wanted a drink,
you would hold the glass in your beak
while I poured wine
and would spill it all over you!
You are already cold
you can't get warm up in your roost
my house is unheated
and in addition – you'd be all wet from wine!

Тя хоч скажи, чоловік ти чи жінка?
Але можеш не відповідати,
це не має значення».
Отака вийшла вечеря на самоті
з птахом.

At least tell me, are you man or woman?
You don't have to answer,
it doesn't matter."
And that's the way supper turned out, alone
with a bird.

17. КВІТКА БРАТКИ

Насправді ми народилися від гвалту,
заподіяного нам у місяці червні:
добре нам було рости
непоіменованою квіткою в лузі,
обіймаючи стебло листками, як руками
(у мене листок правий,
у тебе – лівий),
переплітаючись корінцями, як пальцями
(у мене корінець у сріблі,
у тебе – в діамантах),
торкаючись одне одного пелюстками, як губами
(у мене пелюстка блакитна,
у тебе – золота),
та судила нам доля
впасти на землю квіткою
з перерізаною шиєю
вигостреним людськими руками
сталевим словом,
пролити трав'яну кров із спільної рани,
щоб ми вперше узнали, що то є кров,
а встати із землі і піти землею
братками – братком та сестрою --
з росяним спогадом про літній луг,
де ми були однією квіткою,
зі страхом перед вигостреним сталевим лезом,
від якого нам удруге прийдеться впасти на землю,
обмовленими людським поговором.

Але ким після того встанемо?
Та чи й встанемо?

17. THE SIBLING FLOWER

Actually we were born out of rape
done in the month of June:
it was good to grow
an unnamed flower in the meadow
embracing stems with leaves, like hands
(mine is the right leaf,
yours – the left),
interlacing little roots, like fingers
(my little root – in silver,
yours – in diamonds)
touching each other with petals, like lips
(my petal – blue,
yours – golden)
but fate had destined us
to fall to earth – a flower
with its neck cut
by a steel word
sharpened with human hands,
and to spill grassy blood from a mutual wound,
so we might know first what blood is,
and rise up from the earth – and roam the earth
as brothers – brother and sister –
with a dew-memory about the summer meadow
where we were once one flower,
fearing that sharp steel blade
which would send us to earth a second time,
defamed by human slander.

But then who shall we rise as?
And will we rise at all?

18. ТРИ ЖІНКИ ЛЮБИЛИ МЕНЕ

Одна жінка любила мене,
любила – дивилася у дзеркальце навпаки:
коли б не подивилася – бачила тільки мене.

Друга жінка любила мене,
коли ми були, як кольорові скляні навісочки,
завинсені у бавовну:
ми не торкалися одне одного -
щоб не порізатися.

Третя жінка любила мене:
дзеркальце кринички
виставляла переді мною, щоб я себе побачив,
любила – розбивала скляні навісочки -
рани не гояться аж до сьогодні.

Перша жінка
– то мати моя була -
вийшла разом зі мною у квітучий садок,
поставила під високим деревом.
Бачу й досі її – найтихішою пелюсткою з вишні
у тому садку.

Друга жінка
– то сестра моя була -
відвела мене за руку до школи,
подарувала коробку акварельних фарб.
Бачу й досі її – найбарвнішою грудочкою акварелі.

Третя жінка
то була ти -
допомогла мені вийти із підземелля метро,
посадила мене їхати далі,
сама лишилася стояти на зупинці.

18. THREE WOMEN LOVED ME

One woman loved me,
loved – saw the inverse in the mirror
each time she looked – saw only me.

A second woman loved me,
we were colored glass pendants
wrapped in cotton:
untouching –
lest we cut ourselves.

A third woman loved me:
set the mirror of a well
in front of me, so I saw myself,
loved – she shattered the pendants –
wounds still open.

The first woman
– my mother –
took me to a flowering bower
and put me under a tall tree.
I can still see her – the cherry's softest petal
in that orchard.

The second woman
– my sister –
led me by hand to school
gave me a box of aquarelles.
I can still see her – the most brilliant hue in the paint box.

The third woman
– you –
helped me up out of the underground metro
sent me on
while you stayed at the station.

**Бачу й досі тебе на тому ж місці
– найменшим зубком із граблів –
що й багато років тому.**

**I can still see you in that same place
– smallest prong of a rake –
years ago.**

Коли зрідка приїжджаю
з інтервалами у багато років
до Києва
з небагатьма живими друзями
йду на могили вмерлих
на Байкове кладовище

потім ідсмо
жменька піску тих хто лишився
до скансену
ходимо між вітряків
де давно уже не мелють
між старих хат
де ніхто не живе
до колодязів
з яких не беруть воду.

On rare occasions
separated by many years
when I return to Kiev
with a few living friends
I visit graves of those dead
at Baykiv Cemetery.

Later we
the handful left
go to an outdoor museum
we walk among the windmills
where no one grinds grain
among old huts
where nobody lives
to wellsprings
where no one draws water.

20. БЛАКИТНА ДІВЧИНА

Десь у глибокому лісі є озерце,
де ти дивишся у дзеркальце:
подвоюєш своєю присутністю блакитну квітку,
блакитною бачиш себе від блакитного погляду,
мавкою травневої ночі,
освітленою місячним світлом.

Що далі відходиш від лісового озера,
то більше розширюються, з кожним кроком, твої очі.
Що лишилося тепер у твоїй постаті від блакитної дівчини?
Лише блакитний погляд
карих очей,
широко розкритих світові,
що хвиля за хвилсю
відбирає воду
твого лісового відображення.

Чому б тобі не лишитися
на березі лісового озера,
мавкою гойдатися на березовому гіллі!

20. SKY-BLUE GIRL

Deep in a forest is a lake
where you look in a mirror:
you duplicate the sky-blue flower with your presence,
sky-blue you see yourself from a blue glance
nymph of a May night
illuminated by moonlight.

The farther you go from the forest lake
the wider your eyes grow, with every step.
What's left of the sky-blue girl now?
Only the sky-blue gaze
of hazel eyes,
wide-open to the world
which, wave after wave,
winnows the water
of your forest reflection.

Why couldn't you have stayed
on the shore of that forest lake,
nymph swaying in the branches of a birch!

21. СУНИЧНИЙ КУЩИК

Сидиш за столом у темній світлиці
перед білим аркушем паперу
з чорним олівцем у руці:

не малюєш човен, щоб колись
вплисти на ньому із цієї кімнати у синє море,

не зображуєш казкового птаха, щоб
виніс тебе із цього домашнього підземелля.

не обводиш чорним контуром сльозу,
що скотилася на папір.

Відійдіте, особи у сірому одязі,
що так пильно стежите за кожним
рухом мого олівця на папері -
ви так щільно обступили мій стіл,
що й зовсім застуєте
тьмяне світло сорокаватної лампочки
у цьому й так затіненому приміщенні,
відійдіте,
дайте змогу домалювати цей суничний
кущик – подарунок собі самому
на Новий рік:
коли вдасться довести мій намір
до завершення, він розквітне
справжнім білим квітом
на білому снігу паперового аркуша -
білим по білому.

21. WILD STRAWBERRY BUSH

You sit at a desk in a dark living room
facing a white paper sheet,
black pencil in hand:

don't draw yourself a boat, sailing,
one day from this room to blue seas,

don't sketch a legendary bird
to carry you out of this domestic underworld,

don't outline in black contour the tear
that rolls down on the paper,

Step aside, grey-suited watchdogs
meticulously tracking each move
of my pencil on paper –
you stand around my table in such a tight circle
that you completely block
the dim light from the 40-watt lamp
in this already dingy place,
go away,
give me a chance to finish drawing
this wild strawberry shrub – gift to myself
for New Year's:
if I do what I plan to do
it'll bloom
with real white blossoms
on the white snow of paper –
white on white.

22. БЕЗ ОДНОГО СКЛАДУ

Я хотів читати –

жоден письменник не надіслав мені своєї книжки,
вибирався з їздити до міської книгарні,
автобус зачинив двері перед моїм носом,
автори надсилали своїх агентів, і ті
вилучили їхні книжки із сільської бібліотеки
і з моєї нечисельної книгозбірні.

Я хотів писати –

наближався до чистого аркуша паперу на столі,
палір ставав чорного кольору,
чи згоряв від мого погляду,
чи чорнів від моїх думок,
ручка ковзала по паперу, як по склу,
тим, що міцніше найміцнішого клею,
прикріплювали мені в праву руку неолівець.

Так я й не прочитав те, що хотів прочитати,
так я й не написав те, що хотів написати.

Мій мовчазний читачу,
споглядальняку мого від'ємного навчання,
мої тексти, які ти спроможешся прочитати,
будуть для тебе неповними:
у них не вистачатиме найсуттєвішого складу,
який я шукав у книжках, але не знайшов,
який я хотів навчитися писати, але не довелося.

22. ONE SYLLABLE MISSING

I wanted to read –
but not a single writer sent me his book,
I set out for the city bookstore,
the bus shut its doors on my nose,
authors sent out their agents, who
withdrew books from the village library
and from my meager collection.

I wanted to write –
approached the white sheet on the table,
but it turned black,
did it burn from my stare
or did it blacken from my thoughts,
the pen slid over paper, like on glass,
when they, with the strongest of all glues,
attached a non-pencil to my right hand.

And so I didn't read what I wanted to read,
and so I didn't write what I wanted to write.

My silent reader,
viewer of my negative learning,
my texts, those you'll manage to read,
will be incomplete:
the most essential syllable will be missing in them,
I searched for it in books, but didn't find it,
I wanted to learn to write it, but was unable.

Він скинув із себе листя і птахів,
погубив стежки рогаті в травах,
вивільнився з-під суніць і струмків –
і став під Новий рік Лісом.

Деякі сумували на щі,
деякі чекали повернення Лісу в ліс,
ті деякі не могли втямити,
що Ліс нарешті став самим собою.

Деякі мстилися забуттям,
вигадували інші свята.
А дехто відчиняв білі двері
і приносив грушових подарунків від Лісу.

He shed his leaves and birds,
lost trails in the forked grass,
freed himself from berries and streams –
and on New Year's Eve became a Forest.

Some sat unharvested, disheartened,
others waited for Forest to return to forest,
they couldn't understand
that Forest had, at last, become himself.

Some got revenge by forgetting
and came up with new holidays.
But some opened white doors
and bore fruit from Forest.

Циганчине намисто розсипалося
стала і не знає за якою монетою гнатися

Так усі й розкотилися
а трава поховала

А потім копали могили і знаходили монети
і думали що відкопали скарб і копали глибше

А коли орючи знаходили монети
то з більшим завзяттям орали ширше

24.

The gypsy's necklace broke
she stood, couldn't decide which coin to grab

They all scattered
smothered in grass

Digging graves later on they found coins
and thought they'd discovered buried treasure and dug deeper

And when they found coins while plowing
they doggedly widened the furrows

Ми вже не подібні одне до одного:
ні вишивання на наших сорочках не однакове,
ні пісні не співаємо ті самі,
ні слова не вимовляємо схожо.

Що нас об'єднує?
Лише наші пальці
рівномірно поквацьовані йодом.

Чи це профілактичний захід.

Чи ми вже поранені.

We don't look like each other any more:
our shirt embroidery isn't the same,
we don't sing shared songs,
we say words differently.

What binds us?
Only fingers
evenly smeared with iodine.

A prophylactic precaution.

Or are we wounded.

26. СОНЦЕ

Двоє хлопчаків
переодягнені в чужинецький одяг
– окупанти –
– карателі –
після кривавої операції,
сидять край дороги,
розмовляють про мою батьківщину.

Один каже: «У них є щось таке округле, –
обома руками описує коло, – називається зонне».
Другий повертає долоні догори, додає:
«І колеться, як остюки».

І сміються одне одному тихенько.
Ну, справжні хлопчаки!

26. THE SUN

Two youngsters
in foreign uniforms
– The occupation –
– penal squad –
after a bloody operation
sit by the road
and talk about my homeland.

One says: “They’ve something round –”
and with both hands scribes a circle “– it is called Sonne¹.”
The second spreads his palms, and adds:
“And sharp, barbed.”

They share soft laughter.
In fact, just kids.

¹ - Sonne, sun in German; also prison zone

Старіти, кожного року додавати
до інтимної колекції на горнищі
ще одні стоптані черевики
мінати стерті дерев'яні ложки на нові,
шмугляти коловороти на колодязях,
ставати серйозними,
гратися серйозно
в сім'ю, в обов'язки, в чоловічу дружбу
і не вірити снам,
де ляльки розмовляють як люди.

To age is to add
a yearly pair of worn-out shoes
to intimate attic collections,
to replace old wooden spoons,
wear out the well beams,
turn serious,
play at
serious family life, duties, and male kinship
and loose faith in dreams,
were puppets talk like people.

28. ТИХА РОЗМОВА

Коли тебе хтось полюбив,
то це свідчить не про те,
що ти маєш якісь переваги перед кимось,
але про красу душі того,
хто тебе полюбив:
не прохай мою фотокартку у мене
– закиненого від тебе на багато кілометрів –
краще поклич малярів,
що ходять десь – исчисленні – по Україні
та замов їм, щоб тебе змалювали:
твої очі,
твої брови,
а наперед твою тиху розмову.

Коли хочеш побачити наше кохання –
подивися у криничку:
не надсилай мені свою фотосвітлину
аж сюди – за гори –
твоя світлина – ти, яка дивишся у криничку
і поглядом вивертася їй – аж видно кольорові
камінці, з яких викладено криничку, – навиворіт,
де дном – твоє обличчя,
а вода поза тобою.

28. A QUIET TALK

When someone loves you
this doesn't mean
anyone has an advantage
it only bespeaks the beauty of the soul
that loves you:
don't ask for my photograph
– miles and miles away –
instead summon painters
the wandering few in Ukraine
ask them to paint you:
your eyes
your brows
but first, your quiet talk.

When you want to see our love –
look in a well:
don't send your photo
here – over the mountains –
your photo – is you, looking into a well
–turning it inside out with your gaze – till colored
pebbles lining the bottom are visible, the inverted well,
where the bottom – is your face
with water behind it.

На прощання подарую співучого листка
а ти думай що то пташка
яка живе на самому верхішчку дерева

і прив'яжи до бильця за ніжку ниточкою
щоб співав тобі перед сном і не втік
бо для тебе я спіймав

крихтами його не годуй
але я навчу тебе його відв'язати
коли він покине співати

Going, I leave you a singing leaf
pretend it's a bird
who lives in a tree top

tie it to a stalk with thread
so it can't escape but sings you to sleep
I caught it for you

don't feed it crumbs
I'll teach you to untie it
when it stops singing

30. СОЛОВЕЙКОВЕ ТЬОХКАННЯ

При чистих зорях дівчина
показує соловейкові
свої груди
– ніби чужими пальцями розгортає тканину,
що материними долонями затуляє її тіло –
і прилітає вітерець, що заснув поміж гілок
квітнучого дерева, пробуджений дівочою присутністю,
весь у пелюстках,
і торкається крильцями пташними дівочих грудей,
і падає краплина роси
на витаємничесну шкіру дівочого тіла
і торкається дзьобом пташиним,
і нахиляється гілка дерева
до оголеного плеча, коли дівчина стривожено
обертається на невідому тишу,
що настає у паузі соловейкового співу,
і торкається ніжками пташними –
так поселяється у тілі дівочому
тьохкання нічного соловейка.

А в класі, неуважна до уроку,
обсиде поглядом уже скільки років знайомі обличчя
хлопців і дівчат
і побачить на одній парті,
де до того сидів неспримітний хлопчина,
ясного місяця,
і соловейкове тьохкання озветься у її тілі:
і стане дівчина легкою, як на пташних крильцях,
і стане дівчина прозорою, як малецьке горнятко росини,
і стане дівчина сираглою доторкувань,
як пташині ніжки
до квітучої гілки.

30. THE NIGHTINGALE'S SONG

Under pure stars a young girl
shows the nightingale
her breasts
– as if other fingers unfolded the fabric
which, like motherly palms, covers her body –
a breeze that slept among the branches
of a flowering tree, awakened by her presence,
blows covered in petals,
and touches the girl's breast with bird wing,
a dew drop falls
on the bared skin of the young girl's body
and touches it with bird's beak,
a tree branch bends
to her bare shoulder, as apprehensively she
listens to the strange silence
in the pause of the nightingale's song,
which touches her with bird's feet –
and so, the nightingale's night song
settles in the girl's body.

In class, distracted from her lessons,
she looks at the familiar faces she's known for years
of boys and girls
and sees that at one desk
where once a lad sat unnoticed,
there now shines a bright moon,
and the song of the nightingale will resound in her body:
and she will be light, like on bird wings,
and she will be transparent, like a little cup of dew,
and she will thirst for touches,
like bird feet
on a flowering branch.

На розі тієї вулиці
виросло дерево року
і відкрилося листям годин
всі чекали щоб прилетіла пташка
і звила на тому дереві гніздо
Всі чекали аби переконатися
що це дерево не мертве дерево
Але коли заходиш до годинникаря поруч
то бачиш що всі годинники спинилися
і чутно як з циферблатів
сиплеться пісок годин
Тепер усі знали
то мертве дерево

On the corner of that street
grew the tree of the year
and covered itself with leaves of hours
everyone waited for a bird to come
and weave a nest up in that tree
Everyone waited to be convinced
that this was not a dead tree
But when you go to the clockmaker's shop next door
you see that all the clocks have stopped
and hear the sand of hours
pour from their faces
Now everyone knows
that tree is dead

Щоб засипати це провалля
використовуємо різний мотлох
і чи не найбільше рвемо книжки із бібліотек
Величезні книжки
дскільки сторінок доводиться нести удвох
Але трохи озиремося
щоб не побачив наглядач
яким дешевим і небудівельним матеріалом
засипаємо провалля
Знаємо
що навесні піде з гір вода
і провалля знову з'явиться з-під мотлоху

To fill this chasm
we utilize all sorts of rubbish
but perhaps most of all we rip up books from libraries
Enormous books
it takes two to carry some of the pages
We glance over our shoulders to make sure
the supervisor won't see
what cheap outlandish building materials
we use to fill the chasm
We know
that in the spring water will flow from mountains
and under the rubbish the chasm will appear again

У цьому місті я відчуваю, що когось немає.

Свавільно окупую телефонну будку
і стану дзвонити в усі кінці,
та з усюди мені відповідатимуть
мої знайомі (яким я перебив ранкову каву),
сповіщаючи, що вони і живі і здорові,
але ж я знаю, що когось немає
і туди подзвонити ніяк.

Зазириу в усі під'їзди, квартири,
громадські установи – сподіваючись зустріти
того, кого немає.

Піднімуся над містом, опуцуся в метро
і не знайду.

Піду в кіно і на танці,
піду під вікнами високих будинків,
піду до крамниці дитячих іграшок,
але й там нікого не знайду.

І тоді я дізнаюся, що у цьому місті
немає мене самого.

In this city I sense someone is missing.

Wilfully I take over the telephone booth
and begin calling all over town
but everywhere my friends reply
(those whose morning coffee I disrupted)
and tell me they're alive and well,
yet I just know someone is missing
and can't be reached by phone.

I peer in doorways, dwellings,
and state houses - expecting to encounter
whoever's missing

I ride above the city and go to the metro below
but cannot find him.

I go to movie theatres, and dances,
walk under windows of tall buildings,
and through a children's toy shop,
but even there I find no one.

And then I realize, in this city
it's me who's missing.

34. ТРИВОЖНЕ

Серед хати виросла яблуня,
а під яблунею –
вмерла! (Мати?)
Пустіть! Пустіть!
Персходжу (мати?) річечку по камінцях,
минаю (мати?) поле в житах з пташиними головами,
перелітаю (мати?) дерева у цвіту,
натикаюсь (мати?) на незнайомих людей.
А! – от моя кохана (мати?)
А! – от мої друзі (мати?)
А! – от мої товариші по роботі (мати?)
Іду довго-довго.
Розчиняю безліч дверей (мати?),
скляних та суцільних.
Перестрибую через собак (мати?)
кудлатих: по десятку очей у лобі.
А хтось кричить,
що мені ще небагато треба пройти,
щоб узнати,
що там під яблунею (мати?)

Серед хати виросла яблуня.

34. ALARMING

An apple tree grew in the middle of the house
beneath that tree –
she died! (Mother?)
Let me go! Let me go!
I cross (mother?) the river over stones
and pass (mother?) the rye field covered with birds
I fly over (mother?) trees in bloom,
stumble (mother?) over strangers.
Ah! – here is my beloved (mother?)
Ah! – here are my friends (mother?)
Ah! – here are my co-workers (mother?)
I travel long – so long.
I open countless doors (mother?)
glass and solid.
I leap over dogs (mother?)
shaggy: with ten-eyed heads.
Someone shouts
that I only need go a bit farther
to find out
what is under the apple tree (mother?)

An apple tree grew in the middle of the house.

простір зелений солов'ї підпалили зорею

тиша всілася за кожним столом пророслою м'ятою

віднаходжу за темним стебельцем себе
з долоньями розкритими для слів початку

млинове коло упливає за повіки дівчат
йдіть спати

Бійтеся колеса лісу і веретена вітру
затуляйте віконце півнем що червоніє уранці

із золотих воріт виїжджають на схід
вершники із джерельцями
сіль горішніх пагорбів біліє на плечах
вони не повернуться ніколи додому
містком із кленових кісток

nightingales set green horizons on fire with starlight

silence settles on every table like sprawling mint

behind a darkened stalk I discover myself

palms open to words of beginning

the millstone shadow flows behind girls' eyelids

go to sleep

beware the forest wheel and the wind's spindle

shade your window from morning's crimson rooster

from golden gates riders head east

with springwells

salt of the hilltops whitens on their backs

they will never return home

over the maple bridge bones

36.

longing for you shatters window panes of a distant landscape

the crimson gates of memory are wrapped in a blossoming fern
and the blind root becomes a branch for dead fruit
farewell's ice doesn't melt at touch

no birds live here – only migrants

Все переплутане:
голуби зліталися на бойовище
і скльовували очі мертвим воякам

Круків підгодовували на площах
малювали як вони цілукуться дзьобами
і співали про них пісень

Хіба перелякаємося тільки здивуємося
і проженемо голубів із мерців
бо жаліємо круків

It's all mixed up:
doves flocked on battlefields
and pecked at dead soldiers' eyes

Ravens were fed in squares
painted in loving pairs
and sung about in songs

Will we be frightened or simply surprised
and chase the doves away from corpses
because we feel sorry for ravens

38. ГОТУЄМОСЯ ДО СВЯТА

Знаю – попереду день, який піднесено відсвяткувати
маємо.

Я випрасував штани, зав'язав на білій сорочці краватку,
Матір попросив напекти пирогів та витягти з погребса
огірків і яблук, а сам пішов запрошувати друзів.

Повертаємося з другом, він розповідає про якісь пригоди,
які трапляються йому на роботі, а я все думаю про свято.

Коли вже приходимо до моєї кімнати, друг починає
наспівувати якусь святкову пісню.

Я підходжу до календаря на стіні,
щоб подивитися, скільки ще днів лишилося до свята,
аж бачу щойно тепер, що той день, який я збираюся
з друзями відсвяткувати, уже давно минув.

Дивуюся, чому мені про це ніхто не сказав.

Ні мати, ні друг, якого я запросив до себе.

38. WE ARE PREPARING FOR A HOLIDAY

I know – the day we are to celebrate is just ahead.

I pressed my trousers, knotted a tie on my white shirt,
asked mother to bake pies and bring cucumbers and apples
from the cellar, while I went out to invite friends.

As we walk back, my friend is full of tales
about what goes on at work, but my mind's on the holiday.

When we come to my room, my friend starts
singing some holiday song.

I walk up to the wall calendar
to see how many days left till the holiday,
and suddenly, I see that the day which I'm preparing
to celebrate with friends is long gone.

I wonder why nobody told me.

Neither my mother, nor the friend I'd invited home.

39. ПАМ'ЯТЬ

Ніби вийшов нарешті дозвіл на те,
що можна на кладовищах
садити картоплю і всяку іншу городину.
Через кілька годин після того
охочі гримкотіли по вулиці
сапками і відрами – бігли займати
грядки під картоплю і всяку іншу городину,
але то було зайве, бо в кожного
були родичі, які спочивали тут вічним сном.
Ото вони розривляли могилки,
видрали півників і бузок,
висадили картоплю, цибулю, висіяли редиску.
(Потім вони побачили, що то не вигідно –
тільки й чути було, як туди заїздили мотоциклом
чоловіки з пляшкою, бо там закуска гарна була).
Грядочки були рівненькі та гладенькі
(прибрані, як могилки!),
і люди нарікали на долю,
що так мало їхніх родичів повмирало,
щоб можна було на їхніх могилках
садити картоплю і всяку іншу городину.

39. REMEMBRANCE

It seems permission was granted at last
to plant potatoes and various vegetables
in cemeteries.

Some hours later in the streets
the eager hurried
with picks and buckets to reserve garden plots
for potatoes and various vegetables,
it was silly to rush, everyone has relatives
resting there in eternal peace.
So they leveled the graves,
ripped out iris and lilacs,
transplanted onions, potatoes, and seeded radishes.
(Later they realized this wasn't practical -
they could hear when men on motorcycles
went there to drink because snacks were available).
The garden plots were squared, neatly aligned
(decked out like graves!)
and people bemoaned fate
not enough relatives had died
to use their graves
for planting potatoes and various vegetables.

40. ГОЛОВА

Котилася, як кавун, голова з гори,
як кавун, кривава людська голова.
Котилася голова.
Ще у очах тріпотіли
листя папірці зелені
і стежка намотувалася стрічкою під ноги.
Ще у вухах шуркотіло колосся,
рипів біля колодязя журавель,
гули оси,
сміялася дитина.
Ще на губах висів поцілунок,
ще вони ворушилися
і складалися трубочкою, щоб засвистіти.
Ще зуби жадібно вгризалися у м'якість
грушок-лежанок.
Ще язик розповідав
про веселі пригоди друзям.
Ще щоки відчували тепло подушки
і жінчиного плеча.
Ще у ніс заходили пахощі осні,
прілого листя.
Ще під зморщеним чолом визрівали думки.
А голова уже котилася.
Як кавун, кривава людська голова.
І падали неприємні жінки,
падали неприємні матері та сестри
і простягали по землі довгі руки,
і по руках,
як по білих рушниках,
ішли за головою люди
і шелестіли,
як чорні жалобні стрічки.

40. THE HEAD

Like a watermelon, a head rolled downhill,
a bloody human head, like a watermelon.

The head rolled.

Green paper leaves
still quivered in its eyes
and the path wound a ribbon underfoot.

The wheat still rustled in its ears
the well tower still creaked
bees droned
and a child laughed.

A kiss still lingered on its lips
they trembled,

O-shaped for whistling.

Teeth still sank into soft
ripened pears.

The tongue delighted friends
with stories.

Cheeks still felt warmth of the pillow
and the wife's shoulder.

Scents of autumn's damp leaves
still filled nostrils.

Under the wrinkled brow thoughts matured.

But the head was already rolling.

Like a watermelon, a bloody human head.

Women fainted and fell
mothers and sisters fell
stretching their arms along the earth,
over those arms,

like on white scarves,
behind the head walked people
rustling,
like black ribbons of mourning.

41. ПІСЕНЬКА ВНОЧІ

Пізно увечері, коли я сиджу і читаю книжку,
несподівано починаю чути, як хтось тихенько
персбирає струни за стіною. Зацікавлений,
я загортаю книжку і підходжу до вікна.
Обережно відчиняю його і вдивляюся в темні
силуети випсень, що ростуть коло хати.
А той, хто дзвенів струнами, чую, сміється
ледь чутно і зникає. І так кожної ночі.
І ніяк не вдалося його побачити.
Одного разу я вирішив його підманути.
Тоді він знову почав вигравати тихесеньку
мелодію на струнах, а я встав, але книжку
не загорнув, а лишив розгорненою на столі
і вийшов у садок. Обійшов його ззаду, а він стоїть
і грає на якомусь дивному музичному інструменті:
маленький хлопчик, а за спиною – метеликові крила.
Я вхопив його за крило – він перелякано стрепенувся,
вирвався і щез в темноті.
Коли я нахилився, то в траві побачив той небачений
музичний інструмент. Як я не намагався хоч який-небудь
звук видобути з нього – він мовчав.
З тих пір він більше не з'являвся перед моїм вікном,
той маленький хлопчик з метеликовими крилами –
мстився мені за те, що я одного разу схотів його
побачити і зіпсував його красиве метеликове крило.

41. NIGHT SONG

Late at night, as I sit reading a book,
I suddenly hear someone quietly
strumming strings beyond the wall. Curious,
I close the book and walk up to the window.
Carefully, I open it and peer into dark
silhouettes of cherry trees growing beside the house.
Whoever plucked the strings I heard laughs
very softly and vanishes. It's like that every night.
Impossible to catch sight of him.
One time I decided to trick him.
When he began to play his muted
melody on strings, I got up, but did not
close the book, instead, I left it open on the table
and went into the garden. I came up from behind,
and there he stood, playing a strange musical instrument:
a little boy – and on his back – butterfly wings.
I grabbed him by the wing – he shuddered, frightened,
tore away and disappeared into the dark.
When I leaned down I saw that unfamiliar instrument
in the grass. No matter how I tried to make some
sound on it – it remained silent.
Since then, he's never appeared by my window again,
that little boy with wings –
punishing me for that one time I wanted
to see him and ruined his beautiful butterfly wing.

АВТОБІОГРАФІЧНА ПРИМІТКА

Мова як якесь дерево: то воно насіннина, то дерево. Так і якісь комплекси уявлень згортаються у зрнину і можуть тривалий час у такому вигляді перебувати в мові. Намагаюся у міру своїх сил і спроможностей відшукати таке явище, яке от-от поглине смерть, і знову дати тому слову прорости у ясне, квітуче дерево.

„Пост про себе”

Поезія, 2 (Київ, 1988)

Народився 1945 року на Дониччині в селі, навколо якого, куди не кинеш око, виднілися шахти. Батьки на той час працювали в колгоспі. А мої дід та бабуся 1929 року під час колективізації були розкуркулені, хату їхню було відібрано і передано сільському активістові, а їх самих разом зі своїми дітьми вивезено потягом спецперсселенців на Урал, де дід і загинув при неясних обставинах, а сім'я його повернулася пізніше на Україну, але вже не в рідне село, а на шахту.

Батько мій на той час був одружений, жив зі своєю сім'єю окремо від діда й баби. Після кількох разових описів майна визначили його середняком і тому не вислали слідом за своїми рідними. Оце тавро середняка тяжіло над нашою сім'єю довгі роки, через те жоден із моїх братів і сестер не отримали навіть середньої освіти і лише мені вдалося це зробити бо час мого навчання припав на хрущовську відлигу, що настала після XX з'їзду КПРС у 1956 році. Початкову освіту я здобув у семиріччі у рідному селі, яка на час мого навчання іще залишалася україномовною. Середню освіту здобував уже поза селом, бо середні школи були лише у шахтарських навколишніх посьюлках. Два роки ходив пішки за 8 кілометрів до школи, потім перевівся до школи-інтернату, аби на витрачати час і зусилля на долавання відстані до далескої школи по бездоріжжю та в усі пори року. 1963 року закінчив середню школу. Того ж року

AUTOBIOGRAPHICAL NOTE

Language is like a tree: seedling after seedling between full grown trees. In language, a whole complex of images can be contained within the seed and can exist in that form for a long time. As far as possible, I try to find that phenomenon which is on the verge of engulfing death, and allow the word to develop and grow into a bright blossoming tree.

"The Poet About Himself"
POETRY Vol. 2. Kiev, 1988

I was born in 1945 in a village in the Donetsk region. Wherever you looked, you saw nothing but mine shafts. My parents worked on a collective farm. During collectivization in 1929, my grandparents were "de-kulaked," their home was given to some village activist, and their family exiled and resettled in the Urals. My grandfather died there under unclear circumstances. His family later returned to Ukraine but was sent to the mines instead of their native village.

At that time, my father was married and living apart from his parents, with his own wife and children. After evaluating his property and goods, the authorities classified him as "middle class" and so, he didn't meet the same fate as the rest of his family. But that "middle class" label weighed on our family for many years and was the reason why none of my brothers or sisters was able to get a secondary education. I was the only lucky one because my schooling occurred during the period of the "Khrushchev thaw," immediately after the 20th Congress of the Communist Party in 1956. I received my primary schooling in the Ukrainian-language village school but had to attend the regional secondary school. For the first two years I walked eight kilometres to that school but later was able to transfer to the boarding school and graduated in 1963. That year, I went to work in the mines because the job provided a steady income for an eight-hour day, unlike work at the collective farm. Meanwhile, I read, wrote poetry, and prepared for admission to the university.

пішов працювати в шахту, бо там був сталий заробіток та восьмигодинний робочий день, на відміну від радгоспу. Працював у шахті, писав вірші, читав, готувався до вступу в університет.

1964 року вступив до Київського університету на українське відділення філологічного факультету. На той час я вже друкувався – дебютував у Києві в 1963 році – і мав багато симпатиків поезій. Серед них був і кінорежисер Сергій Параджанов, який умовив мене перевестися до Київського Театрального Інституту на факультет кінорежисури. Мої ж однокурсники по університету на початку нового навчального року відпрацьовували обов'язково в колгоспі якомусь під Києвом, у той час, як я відвідував кінофакультет. Згодом навчання тут я розцінив, як готування ремісників і вирішив більше тули не приходити. Але ж і з університету я зірвався, адже не поїхав до колгоспу, а для радянського студента це був і с несприятим гріх, за який студента відраховували з ВУЗу швидше ніж за академічну неуспішність.

1966 року я розпочав навчання на другому курсі Донецького університету, але майже всі і викладачі, і студенти-комсомольці до мене поставилися неприхильно, бо вже всім було сказано, що я прибув до Донецького університету з метою проводити агітаційну націоналістичну роботу. Врешті-решт на початку 1967 року мене наказом ректора у якому вказувалося, що я відраховуюся зі складу студентів „за дії несумісні зі званням радянського студента” було звільнено з університету. Приводом для такого рішення було те, що я давав студентам читати працю українського вченого Івана Дзюби *Інтернаціоналізм, чи Русифікація*.

Після того я мав невдалу спробу вступити до Московського Літературного Інституту, але до скзаменів мене не було допущено. Настав час переслідувань і гонінь. 196 року мене з метою перевиховання було забрано до війська у будівельні загони, де я й пробув до 1970 року.

З того часу працював на шахті, в радгоспі на різних роботах, не маючи ніякого фаху. І так тривало аж до 1991 року, коли у мене вийшла нарешті перша на Україну книжка і мене було прийнято в члени Спілки письменників.

In 1964 I was admitted to the Ukrainian Section of the Philology Department at Kiev University. I was published by then debuting in 1963 - and had a good number of readers. Among them was film director Sergei Paradzanov, who persuaded me to transfer to the Kiev Institute of Theatre and study film direction. Because I attended classes instead of putting in the prescribed time at the collective farm at the beginning of the school year, a sin more serious than academic failure, I had to leave the university.

In 1966 I began my second year of studies at the Donetsk University. From the outset, the faculty and student body were not very friendly to me because they had been told that I transferred to their university for purposes of nationalist agitation. In 1967, the dean ordered me dismissed from the university for "behavior inappropriate to a soviet student." The basis for his decision was that I encouraged fellow-students to read *Internationalism or Russification*, a work authored by the Ukrainian scholar Ivan Dziuba.

Following my dismissal, I sought admission into the Moscow Institute of Literature but was not allowed to take the entrance exams. In order to "re-educate" me, in 1968 I was conscripted in the army and assigned to construction units where I served until 1970.

Since then, I worked in mines and at various jobs on collective farms, with no profession of my own. And so it was not until 1980, when a collection of my poems was published for the first time in Ukraine that I was admitted into the Ukrainian Writers' Union. After that, for the first time in my life, I was finally able to dedicate all my time and energy to creative endeavors in literature.

Following my debut in 1963, I was published in Ukraine until 1969. After that, not a single line of my work was printed there until 1986. In 1968, the publication of my first collection was stopped during typesetting. In 1969, my second collection was not published though it fit into the publisher's prescribed plan. Finally, in 1988, my poetry collection, *Green Day*, was published and given the Republic's Symonenko Prize for Literature. A second book followed in 1990 - *Icarus With Butterfly Wings*.

ків, після чого я вже не був змушений десь працювати, як до того зобов'язують радянські закони, а повністю зайнятися нарешті, вперше у своєму житті виключно літературною творчістю.

Дебютував я віршами 1963 року, друкувався на Україні аж до 1969 року, а від того часу і аж до середини 1986 року на Україні не з'явилося друком жодного мого рядка. 1968 року мою першу збірку було розсіпано у наборі. Не вийшла 1969 року й друга моя книжка, хоч і передбачалося її видання тематичним планом видавництва. Нарешті 1988 року вийшла книжка *Зелен День*, яку було відзначено Республіканською Літературною Премією ім. В. Симоненка. Друга книжка вийшла 1990 року під назвою *Ікар На Метеликових Крилах*.

The original translated version of the poem "Katerina" was done by Bohdan Boychuk and was published in Exile, Vol. 15, no. 2 (1991) ©

MY GRATITUDE:

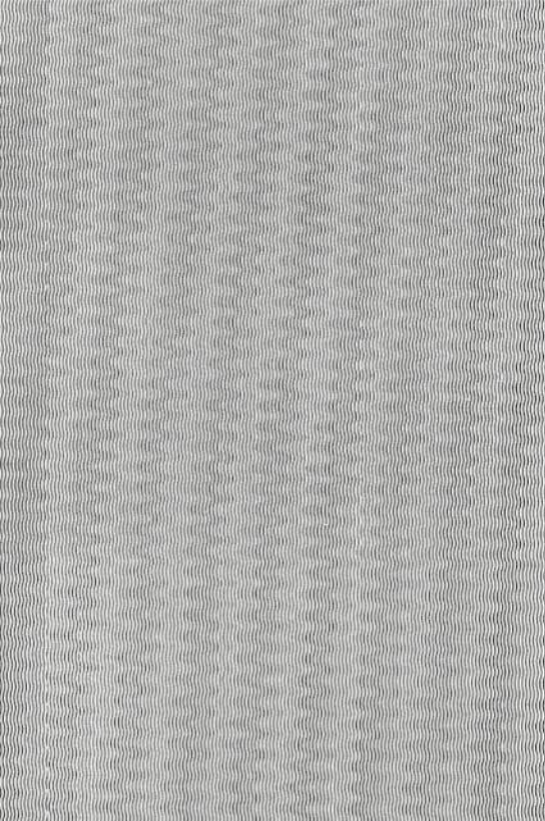
to Barry Callaghan for invaluable lessons on language and poetry,
and to Yuriy Yemec for making them possible,

to Dr. Assya Humesky, Bohdan Boychuk and Lydia Palij for
suggestions on fine-tuning the words and images,

and to Vasyl Holoborodko for entrusting me with the interpretation
of his soul through translation.

I take whatever blame for errors and infelicities therein.

Myrosia Stefaniuk

Holoborodko,
born in 1945 in southern
Ukraine, was expelled from Donetsk University
in 1966 for circulating *samiizdat* literature. Through the
70s and 80s he could not be published in Ukraine. Without a
completed university education, he was forced to work as a laborer
until 1988, when his book *Green Day* was published.
Icarus With Butterfly Wings appeared in 1990
and Holoborodko was recognized as one
of the leading poets of his
generation.

ISBN 1-55096-001-6

9 781550 960013

\$16.95